

Hoàng Long Ngũ Lục

Dịch Giả: Dương Đình Hỷ.

1-

遊	江	海	涉	山	川	
Du	giang	hải	thiệp	son	xuyên	
尋	師	訪	道	爲	參	禪
Tầm	sur	phỏng	đạo	vi	tham	thiền
自	從	認	得	曹	溪	路
Tự	tòng	nhận	đắc	Tào	Khê	lộ
了	知	生	死	不	相	關
Liễu	tri	sinh	tử	bất	tương	quan.

*Chơi sông biển, dẫm khe núi
 Tìm thầy, hỏi đạo gọi tham thiền
 Từ khi nhận được Tào Khê đó
 Biết rõ sanh tử chẳng liên quan.*

2-

生	緣	有	語	人	皆	識
Sinh	duyên	hữu	ngữ	nhân	giai	thức
水	母	何	曾	離	得	蝦
Thủy	mẫu	hà	tằng	ly	đắc	hà
但	見	日	頭	東	畔	上
Đản	kiến	nhật	đầu	Đông	bạn	thượng
誰	能	更	喫	趙	州	茶

Thùy năng cánh khiết Triệu Châu trà.

*Sanh duyên nói có, người đều biết
Thủy mẫu có lia được tôm đâu
Chỉ thấy mặt trời phía Đông mọc
Ai uống được trà của Triệu Châu?*

3-

我	手	佛	手	兼	舉
Ngã	thủ	Phật	thủ	kiêm	cử
禪	人	直	下	薦	取
Thiền	nhân	trực	hạ	tiên	thủ
不	動	干	戈	道	出
Bất	động	can	qua	Đạo	xuất
當	處	超	佛	越	祖
Đương	xứ	siêu	Phật	việt	tổ.

*Tay tôi, tay Phật cùng cử
Người Thiền ngay đó ra tay
Chẳng động giáo gươm, Đạo xuất
Siêu Phật, vượt Tổ là đây.*

4-

我	腳	驢	腳	并	行
Ngã	giác	lư	giác	tịnh	hành
步	步	踏	著	無	生
Bộ	bộ	đạp	trước	vô	sinh
會	得	雲	收	日	卷
Hội	đắc	vân	thu	nhật	quyển

方 知 此 道 縱 橫
 Phương tri thử đạo tung hoành.

*Chân tôi, chân Phật cùng bước
 Mỗi bước đạp tới vô sanh
 Đợi đến mây tan, trời mọc
 Mới hay Đạo này tung hoành.*

5-

生 緣 斷 處 伸 驢 腳
 Sanh duyên đoạn xứ thân lư cước
 驢 腳 伸 時 佛 手 開
 Lư cước thân thời Phật thủ khai
 謂 報 五 湖 參 學 者
 Vị báo ngũ hồ tham học giả
 三 關 一 一 透 相 來
 Tam quan nhất nhất thấu tương lai.

*Chỗ bày chân lừa sanh duyên dứt
 Chân lừa lúc hiện, Phật mở tay
 Bảo cho Ngũ Hồ các học giả
 Ba cửa mọi nơi thấu tương lai.*

6-

勘 破 叢 林 是 趙 州
 Khám phá tùng lâm thị Triệu Châu
 老 婆 勘 破 有 來 由
 Lão bà khám phá hữu lai do
 而 今 四 海 清 如 境

Như kim tứ hải thanh như cảnh
 行人莫與路爲難
 Hành nhân mạc dữ lộ vi nan.

*Kiệt xuất tùng lâm lão Triệu Châu
 Khám phá lão bà chẳng mối giường
 Ngày nay bốn bể như gương sáng
 Người đi thôi chớ ghét con đường.*

7-

國 師 三 喚 侍 者
 Quốc sư tam hóan thị giả
 打 草 祇 要 蛇 驚
 Đả thảo chỉ yêu xà kinh
 誰 知 嫺 底 青 松 下
 Thùy tri nhàn đễ thanh tùng hạ
 有 千 年 茯 苓
 Hữu thiên niên phục linh
 國 師 有 語 不 虛 施
 Quốc sư hữu ngữ bất hư thi.

*Quốc sư ba lần gọi thị giả
 Đập cỏ chỉ mong làm rắn kinh
 Đâu biết dưới cây tùng xanh thắm
 Chẳng phí lời, ngàn năm phục linh.*

8-

侍 者 三 喚
 Thị giả tam hóan

無	消	息				
Vô	tiêu	tức				
平	生	心	膽	向	人	傾
Bình	sinh	tâm	đǎng	huớng	nhân	khuyñh
相	識	不	如	不	相	識
Tương	thức	bát	như	bát	tương	thức.

*Thị giả được gọi ba lần đó
 Chẳng thấy lộ ra nhận tin gì
 Bình sinh tâm thức không điên đảo
 Có biết chẳng thà chẳng biết chi.*

9-

二	月	三	月	景	和	融
Nhị	nguyệt	tam	nguyệt	cảnh	hòa	dung
遠	近	桃	花	樹	樹	紅
Viễn	cận	đào	hoa	thụ	thụ	hồng
宗	匠	悟	來	猶	未	徹
Tông	tượng	ngộ	lai	do	vị	triệt
至	今	依	舊	笑	東	風
Chí	kim	y	cựu	tiếu	Đông	phong.

*Tháng hai, tháng ba cảnh hòa dung
 Gần xa các cây hoa đào hồng
 Đã ngộ nhưng tâm chưa tới đây
 Tới nay như cũ cười gió đông.*

10-

龍	象	相	逢	世	不	群
Long	tượng	tương	phùng	thế	bất	quần
一	來	一	去	顯	疎	親
Nhất	lai	nhất	khứ	hiển	sơ	thân
時	人	不	悟	其	中	旨
Thời	nhân	bất	ngộ	kỳ	trung	chỉ
摘	葉	尋	枝	長	客	塵
Trích	diệp	tâm	chi	trường	khách	trần.

*Long tượng tương phùng chẳng kết bạn
Đi, đến nào kể đến sơ thân
Người đời không biết đến lý đó
Vạch lá tìm cành là khách trần.*

11-

一	見	桃	花	更	不	疑
Nhất	kiến	đào	hoa	cánh	bất	nghi
叢	林	未	徹	是	兼	非
Tùng	lâm	vị	triệt	thị	kiêm	phi
須	知	一	氣	無	私	力
Tu	tri	nhất	khí	vô	tư	lực
能	令	枯	木	抽	枝	
Năng	lệnh	khô	mộc	trừu	chi.	

*Một khi trông thấy hoa đào nở
Chẳng nghi gì nữa tới hôm nay
Nên biết nhất khí không tư lực
Làm cho cành khô lại nở chồi.*

12-

黃	梅	夜	半	傳	心	偈
Hoàng	mai	dạ	bán	truyền	tâm	kê
少	室	巖	前	斷	臂	時
Thiếu	thất	nham	tiền	đoạn	bích	thời
剜	肉	作	瘡	不	知	痛
Oan	nhục	tác	sang	bất	tri	thống
直	至	如	今	成	是	非
Trực	chí	như	kim	thành	thị	phi.

*Hoàng Mai nửa đêm truyền bài kệ
 Ở chùa Thiếu Thất, chặt đứt tay
 Khoét thịt làm sẹo, không đau đớn
 Tạo thành thị phi cho đến nay.*

13-

趙	州	驗	人	端	的	處
Triệu	Châu	nghiệm	nhân	đoan	đích	xứ
等	閑	開	口	便	知	音
Đẳng	nhàn	khai	khẩu	tiện	tri	âm
覷	面	若	無	青	白	眼
Địch	diện	nhược	vô	thanh	bạch	nhãn
宗	風	爭	得	到	如	今
Tông	phong	tranh	đắc	đáo	như	kim.

*Triệu Châu thử người hư hay chính
 Người nhân mở miệng rõ bạn ngay
 Xem mặt nếu không người mắt trắng*

Tông phong nào được đến ngày nay.

14-

相	逢	相	問	知	來	歷
Tương	phùng	tương	vấn	tri	lai	lịch
不	揀	親	疎	便	與	茶
Bất	tiện	thân	sơ	tiện	dữ	trà
翻	憶	懂	懂	往	來	者
Phiên	ức	đồng	đồng	vãng	lai	giả
忙	忙	誰	辯	滿	甌	花
Mang	mang	thùy	biện	mãn	âu	hoa.

*Gặp gỡ vấn hỏi rõ lai lịch
 Chẳng lựa thân, sơ để uống trà
 Người đến rồi đi nếu có nhớ
 Người nào bận rộn xếp bình hoa.*

15-

趙	州	有	語	庭	前	栢
Triệu	Châu	hữu	ngữ	đình	tiền	bách
禪	者	相	傳	古	復	今
Thiền	giả	tương	truyền	cổ	phục	kim
摘	葉	尋	枝	雖	有	解
Trích	diệp	tầm	chi	tuy	hữu	giải
那	知	獨	樹	不	成	林
Na	tri	độc	thụ	bất	thành	lâm.

*Triệu Châu có lời Bách sân trước
 Thiền giả truyền từ cổ đến nay*

*Vạch lá tìm cành tuy có giải
Thành rừng đâu phải từ một cây.*

16-

庭	柏	蒼	蒼	示	祖	心
Đình	bách	thương	thương	thị	tổ	tâm
趙	州	此	語	播	叢	林
Triệu	Châu	thử	ngữ	bá	tùng	lâm
盤	根	抱	節	在	金	地
Bàn	căn	bảo	tiết	tại	kim	địa
禪	者	休	於	搭	外	尋
Thiền	giả	hưu	ư	khách	ngoại	tâm.

*Xanh xanh cây Bách là tâm tổ
Câu nói Triệu Châu truyền nghiệp lâm
Các rễ mọc ra từ kim địa
Thiền giả đã ngưng hướng ngoại tâm.*

17-

萬	木	隨	時	有	凋		
Vạn	mộc	tùy	thời	hữu	điều		
變	趙	州	庭	樹	鎮	長	榮
Biến	Triệu	Châu	đình	thụ	trấn	trường	vinh
不	獨	凌	霜	抱	貞	節	
Bất	độc	lăng	sương	bảo	trinh	tiết	
幾	奏	清	風	對	月	明	
Cơ	tấu	thanh	phong	đối	nguyệt	minh.	

Trăm ngàn cây tùy thời mà khắc

*Cây của Triệu Châu cứ xanh tươi
 Chẳng bị gió sương làm hủy hoại
 Biết bao gió mát với trăng soi.*

18-

盧	陵	米	價	逐	年	新
Lô	Lăng	mễ	giá	trục	niên	tân
道	聽	虛	傳	未	必	真
Đạo	thính	hư	truyền	vị	tất	chân
大	意	不	須	岐	路	問
Đại	ý	bất	tu	kỳ	lộ	vấn
高	低	宜	見	本	來	人
Cao	đê	nghi	vấn	bản	lai	nhân.

*Giá gạo Lô Lăng là bao nhiêu?
 Vật giá đổi theo năm mới cầu
 Lời nói lan truyền chưa chắc thật
 Đại ý đâu cần hỏi kỹ đâu.*

19-

昔	日	媯	山	有	水	牯
Tích	nhật	Quy	Son	hữu	thủy	cổ
而	今	老	倒	卧	荒	丘
Nhi	kim	lão	đảo	ngọa	hoang	khâu
形	容	卓	立	雖	無	力
Hình	dung	trác	lập	tuy	vô	lực
灌	啖	依	前	是	好	事
Quán	đạm	y	tiền	thị	hảo	sự.

*Ngày xưa Quy Sơn có trâu đực
 Nay già nằm ở bãi cỏ hoang
 Hình dung tuy là không có sức
 Lúc trẻ đâu phải là tay ngang.*

20-

四	野	草	青	隨	處	放
Tứ	dã	thảo	thanh	tùy	xứ	phóng
千	風	雪	白	早	須	收
Thiên	phong	tuyết	bạch	tảo	tu	thu
若	能	檯	舉	及	時	節
Nhược	năng	đài	cử	cập	thời	tiết
極	目	桑	田	何	用	憂
Cực	mục	tang	điền	hà	dụng	ưu.

*Bốn phía cỏ xanh mọc sức đạo
 Ngàn gió tuyết trắng đã gồm râu
 Nếu có khả năng xem thời tiết
 Thì chuyện tang điền há lo âu.*

21-

千	群	萬	隊	水	牯	牛
Thiên	quần	vạn	đội	thủy	cổ	ngưu
不	出	媯	山	這	一	隻
Bất	xuất	Quy	Son	giá	nhất	chích
無	心	管	帶	常	現	前
Vô	tâm	quản	đới	thường	hiện	tiền

作	意	追	尋	尋	不	得
Tác	ý	truy	tâm	tâm	bất	đắc.

*Trong số ngàn vạn con trâu đực
 Có vượt Quy Sơn trâu đực đâu
 Vô tâm nếu có thường thường hiện
 Có ý truy tâm có được đâu?*

22-

不	大	不	小	有	筋	力
Bất	đại	bất	tiểu	hữu	cân	lực
一	身	兩	號	少	人	識
Nhất	thân	lưỡng	hiệu	thiểu	nhân	thức
隨	緣	放	去	草	木	青
Tùy	duyên	phóng	khứ	thảo	mộc	thanh
遇	晚	收	來	天	地	黑
Ngộ	vãn	thu	lai	thiên	địa	hắc.

*Chẳng lớn, chẳng nhỏ, chẳng có sức
 Một thân, hai hiệu ít người hay
 Tùy duyên thả ở ngoài bãi cỏ
 Chiều về trời đã tối lắm thay.*

23-

收	放	須	得	鼻	頭	繩
Thâu	phóng	tu	đắc	ty	đầu	thằng
若	不	得	繩	無	準	則
Nhược	bất	đắc	thằng	vô	chuẩn	tắc
世	間	多	少	無	準	人

Thế gian đa thiếu vô thặng nhân
 對 面 走 却 這 牛 賊
 Đối diện tẩu khước giá ngưu tặc.

*Buộc, thả tùy theo thừng buộc mũi
 Nếu không quy tắc có được không?
 Ở đời, chẳng có người xỏ được
 Thì khi đối diện bắt được chăng?*

24-Sư cử Nghiêm Dương hỏi Triệu Châu:

-Con không mang lễ vật tới, phải làm sao?

-Bỏ xuống đi!

-Con không mang vật gì tới, thì bỏ cái gì?

-Vậy ông hãy mang đi.

Triệu Châu vừa dứt lời, Nghiêm Dương liền ngộ.

Sư nói:

-Không mang vật gì tới, vai chẳng động, ngay lời biết thị phi, trong tâm thấy vui vẻ, độc ác đã quên, rấn hổ là bạn hữu, quang âm hàng trăm năm, gió mát chưa kịp khởi.

25-Sư cử Lâm tế hỏi Giám Viện:

-Ông từ đâu tới?

-Bán kê về.

Lâm Tế dùng trụ trượng vạch một vạch trong không và hỏi:

-Cái này có bán được không?

Giám Viện hét lên. Lâm Tế bèn đánh. Gặp lúc Diên tọa tới, Lâm Tế thuật lại chuyện trên, Diên tọa nói:

-Giám Viện không hiểu ý hòa thượng.

-Ông định làm gì?

Diên tọa bèn lay. Lâm tế cũng đánh.

Sư nói:

-Hét cũng đánh, lay cũng đánh còn thân, sơ không? Nếu không thân sơ, Lâm Tế không thể. Nếu là Quy Tông thì chẳng vậy. Giám Viện hét có

thể cho qua, còn Điền tọa lạy thì không thể. Lâm Tế thi hành lệnh, Quy Tông bỏ qua, 30 năm sau có người thuyết phá.

26-Sur thượng đường nói:

-Một người sáng xem kinh Hoa nghiêm, chiều xem kinh Bát Nhã, ngày đêm chuyên cần không ngừng nghỉ. Một người không tham thiền, không luận nghĩa, nằm ngủ trên manh chiếu rách. Hai người cùng đến Hoàng Long, một người hữu vi, một người vô vi. Người nào được yên?

Im lặng hồi lâu lại nói:

-Công đức thiên, hắc ám nữ, chủ nhân có trí đều không chấp nhận.

27-Sur thượng đường nói:

-Đạt Ma đi mười vạn dặm đến núi Thiếu Thất quay mặt vào vách bảy năm, chỉ có Thần Quang là hiểu ý, thầm lạy ba lạy, không phải là truyện dối. Về sau các con cháu quên mất chính giác, bỏ gốc theo ngọn, mang theo mối nợ xuống đến suối vàng.

28-Sur cử lời một ông tăng hỏi Càn Phong:

-Thập phương Bạc Giâm Phạm, chỉ một đường Niết Bàn, không biết đường đó bắt đầu ở đâu?

Càn Phong dùng trụ trượng vạch vào không nói:

-Tại chỗ này!

Ông tăng thỉnh Ích Châu Vân Môn. Vân Môn giơ quạt lên nói:

-Cái quạt này nhảy lên 33 tầng trời đánh vào mũi Đế Thích, lại đánh vào con cá chép ở biển Đông, mưa như đổ nước. Hiểu không? Hiểu không?

Sur nói:

-Càn Phong chỉ kẻ sơ cơ, Vân Môn làm kẻ hậu học bị thua. Các ông chỉ theo ý hai lão, đừng theo lời. Lời tà khiến càng đi càng xa Đạo.

29-Sur cử Việt Châu Đại Châu đến tham Mã Tổ. Mã Tổ hỏi:

-Ông đến làm gì?

-Đến cầu Phật pháp.

-Trong nhà có kho báu, sao đi tìm ở đâu?

-Thế nào là kho báu nhà con?

-Nếu ông nhìn lại tất cả đều đầy đủ, thọ dụng bất tận, có thiếu gì đâu?

Đại Châu ngay đó lòng mong mỗi liền dứt, ngồi đại đạo trường.

Sư nói:

-Các ông có kho báu riêng mình sao không dùng, chỉ cần ngoảnh đầu lại.

30-Sư cử cư sĩ Bàn Uẩn.

Bàn cư sĩ bán rở tre độ sanh có cô con gái là Linh Chiêu trợ giúp. Một hôm xuống cầu vô ý bị ngã. Linh Chiêu đến nằm bên cạnh. Cư sĩ hỏi:

-Con định làm gì?

-Thấy bố ngã, con đến giúp.

-May là không có ai thấy.

Sư nói:

-Thương con trẻ cười ha hả, nếu lão Hoàng Long thấy thì đã cho một gậy, giết chết oan gia rồi.

31-Sư cử Dục Sơn hỏi Tôn Bồ Nạp nhân ngày Phật đàn:

-Ông tẩm cái này, có tẩm được cái kia không?

-Hòa thượng đưa cái kia ra đây.

Dục Sơn bèn thôi.

Sư nói:

-Cổ nhân chỉ nói nửa câu, một câu nhưng cũng không thiếu xảo diệu.

Đại chúng bàn tán:

-Cái này chỉ tượng đồng, cái kia chỉ Phật tánh. Tượng đồng có hình nên tẩm được, pháp thân không hình tướng nên tẩm không được. Dục Sơn chỉ biết một mà không biết hai.

32-Sư thượng đường hét lên một tiếng, im lặng hồi lâu rồi nói:

-Một sự cũng không còn hét cái gì?

Rồi lại hét một tiếng và nói:

-Một hét, hai hét rồi sao?

Dùng phát tử vĩa vào không rồi nói:

-Bá Trượng bị tiếng hét điếc tai ba ngày, tiếng hét của Tam Thánh như con lừa mù làm buồn chết người.

33-Sư thượng đường nói:

-Mặt trời mọc phương Đông, mặt trăng lặn phương Tây. Một mọc, một lặn, từ cổ đến kim các ông đều biết, đều thấy. Tỳ Lô Giá Na vô tận vô biên vì sao các ông không thấy? Nếu thấy thì đã vượt mọi hình tích. Nếu không thấy sẽ bị ác thần đập tan óc thành bụi.

34-Sư thượng đường nói bài kệ:

流	水	下	山	非	有	戀
Lưu	thủy	hạ	son	phi	hữu	luyến
片	雲	歸	洞	本	無	心
Phiến	vân	quy	động	bản	vô	tâm
竹	屋	茆	堂	誰	是	主
Trúc	ốc	mao	đường	thùy	thị	chủ
月	明	中	夜	老	猿	吟
Nguyệt	minh	trung	đạ	lão	viên	ngâm.

*Nước chảy xuống núi không biến đổi
Phiến mây về động vốn vô tâm
Nhà tre vách đất ai làm chủ
Trong đêm trăng sáng, vượn già ngâm.*

35-Sư thượng đường nói:

-Hoàng Bách có khi đi đường chính, có khi đi đường cỏ. Các ông đừng thấy đầu chùy sắc mà mất phương hướng đạo. Chẳng thấy cổ nhân nói:” Mở chẳng che, lời tặc phá nhà, đương đoạn chẳng đoạn lại gặp loạn.

36-Sư thượng đường nói:

-Vào biển đếm cát, chỉ phí sức. Mài gạch làm gương chỉ phí công. Các ông chẳng thấy mây trên núi cao chẳng thân, sơ. Nước dưới suối sâu, lúc quanh, lúc thẳng, không người, không ta. Chúng sanh nhật dụng như mây nước. Mây nước như nhiên, người ta khác các ông. Nếu như các ông thì tam giới luân hồi bắt đầu ở đâu?

37-Sư thượng đường nói:

-Đạo không tu giả, chỉ cần không ô nhiễm. Thiền không giả học quý tại tâm ngưng. Tâm ngưng thì không suy nghĩ. Không tu nên bước bước là đạo trường, không suy nghĩ nên không có tam giới để đi ra. Không tu nên không có Bồ Đề để cầu. Không ra không cầu là thuyết giáo nói. Nếu là nạp tặng hợp tác làm gì?

Im lặng hồi lâu, nói:

-Bồ Tát không đầu không hợp chưởng, kim cương chân kinh mở quyền.

38-Sư dẫn lời một ông tăng hỏi:

-Khi chưa gặp Tứ tổ vì sao bách điều hiển hoa?

Sư đáp:

-Quốc Thanh tài tử quý, nhà giàu con cái kiêu.

-Gặp Tứ tổ rồi thì sao?

Sư đáp:

-Thế tình thấy nóng lạnh, người có thấp cao. Đúc Sơn trước sáng thì tuyệt hậu, Lâm Tế trước cửa là một bên.

Im lặng hồi lâu rồi hỏi:

-Thế nào là một bên?

39-Sư cử lời của Mục Châu hỏi một ông tú tài:

-Ông hiểu gì?

-Hiểu biết về 24 nhà thư họa.

Mục Châu lấy trụ trượng điểm một điểm vào không và hỏi:

-Hiểu không?

-Không hiểu.

-Nói hiểu 24 nhà thư họa mà Vĩnh tự bát pháp cũng không biết.

Sư nói:

-Một điểm là trước thời Oai Âm Vương, còn bát pháp luận thư thì bị người đời khám phá. Nếu là Quy Tông thì chẳng vậy. Không ai hiểu Khổng môn đệ tử Hồ tăng mắt xanh cười mà gặt đầu.

40-Sư thượng đường nói:

-Hôm nay là Trọng Hạ, chúc đại chúng Đạo Thể an lạc, nằm trên thiền sàng, co ruột không do người khác. Trời sáng ăn bánh hồ tới no thì thôi.

Lúc đó không cở kim, không nghĩ thiện, không nghĩ ác, quý thần chẳng biết tông tích, vạn pháp chẳng thể làm bạn, đất không chừa trời không che. Tuy nhiên như thế, mắt không người, dưới da không máu. Mắt không người khác chi người mù, dưới da không máu khác chi thầy chết? 30 năm sau chớ trách Hoàng Bách.

41-Sư thượng đường nói bài kệ:

	扶	起	放	倒
	Phù	khởi	phóng	đảo
	翻	來	覆	去
	Phiên	lai	phúc	khứ
	隨	假	隨	真
	Tùy	giả	tùy	chân
	還	伊	假	數
	Hoàn	y	giả	số
	師	子	嘖	呻
	Sư	tử	tàn	thân
	象	王	回	顧
	Tượng	vương	hồi	cố
	赤	日	光	中
	Xích	nhật	quang	trung
	騰	雲	起	霧
	Đằng	vân	khởi	vụ
	坐	斷	千	差
	Tọa	đoạn	thiên	sai
	密	開	要	路
	Mật	khai	yếu	lộ

大	丈	夫	漢
Đại	trượng	phu	hán
莫	打	死	兔
Mạc	đả	tử	thố.

Nâng lên, hạ xuống
 Lật lại, lật qua
 Theo thật, theo giả
 Trả ông giá mua
 Sư tử gào thét
 Tượng vương hỏi đầu
 Mặt trời trong nắng
 Mây sương từ đâu
 Sai lầm ngừng hết
 Mật mở đường ra
 Là trượng phu đó
 Chớ giết thỏ a!

42-Một ông tăng hỏi Hoàng Long:

-Thế nào là cảnh Hoàng Long?

-Ông vừa đến hôm qua chưa xem xét kỹ.

-Thế nào là người trong cảnh?

-Người cao thì cao, người lùn thì lùn; pháp vốn tùy duyên há cưỡng cầu. Không che là ông. Vào chỗ Hoàng Long thì nói chuyện trưởng lão Hoàng Long. Nên biết tâm ấn tổ sư như máy trâu sắt. Đi là ấn trú, trú là phá ấn. Không đi, không trú làm sao đáp ấn?

Im lặng hồi lâu rồi tiếp:

-Khói thôn hòa mưa tháng 3 há chẳng là xuân tới nhà?

43-Có ông tăng hỏi sư:

-Thế nào là cảnh Đồng An?

-Nhìn chẳng được.

-Thế nào là người trong cảnh?

-Không mặt mũi.

-Tác gia không gõ mõ, gõ mõ không tác gia, đại chúng đã vào chỗ, thỉnh thiên sư tác gia tương kiến.

Sư thông một chân xuống, ông tăng lại hỏi:

-Đại chúng chứng minh thiện tri thức.

-Đồng An chẳng chấp tiện nghi, xà lê cũng chẳng chấp tiện nghi.

-Do hai bên đều dùng đánh trống cướp cờ. Làm sự đó để làm gì?

Sư ném phát tử xuống, nói:

-Chưa lên chỗ này một chuyện cũng không, lên chỗ này rồi có nhiều hỏi đáp. Giám hỏi đại chúng một hỏi một đáp có giữ được tông thừa không? Nếu có, thì đại tạng giáo há không có vấn đáp, sao lại nói ngoài giáo truyền riêng, chỉ truyền cho bậc thượng căn. Nếu không, có nhiều vấn đáp, người hành cước tự mở mắt. Nếu bàn chuyện này chỉ những người đã chứng thần thông hoặc những người đa văn đa trí. Ba đời chư Phật chỉ mình tự biết. Nhất đại tạng giáo không chú được, hội Linh Sơn trăm ngàn vạn chúng, chỉ có Ca Diếp là nghe được. Còn các ông tham dâm, ngu, chấp, chẳng bỏ thắng bại xuất gia làm tăng, nên chẳng quyết chí bỏ hai đầu, thí tài tiếp đãi vãng lai để báo ân sâu của Phật thì ở đâu cũng là vô ích.

44-Sư cử một ông tăng hỏi Đại Giác:

-Bồng đến, bồng đi thì sao?

-Gió thổi tờ liễu bay.

-Không đến, không đi thì sao?

-Hoa Nhạc ba đỉnh hướng lên trời.

Sư nói:

-Đại Giác chỉ biết ngăn tên. Lý sự tướng đầu, không biết nguyên bắt chuột.

45-Một ông tăng hỏi:

-Chẳng cầu chư thánh, chẳng trọng minh linh, chẳng là nạp tăng phần thượng sự, thế nào là nạp tăng phần thượng sự?

-30 năm rồi mới gặp một câu nói này.

-Làm sao chẳng hạnh phụ lão tăng?

-Tôi còn chưa đáp, làm sao hạnh phụ?

Ông tặng võ tay. Sư nói:

-Hồng! Tứ tượng chuyển di, trở lại lúc trước. Chân như cảnh giới không có mới cũ. Vì sao ? Không tới , không đi cũng không trú. Không có đến, đi sao có cũ, mới. Cho nên xong cả ba đời, vượt mọi phương tiện.

Im lặng hồi lâu nói:

Mọi người đều biết phá hai làm ba có được mấy người? Người đời chỉ biết buồm thuận gió, không biết buồm nghịch gió như thế nào?

46-Sư cử một ông tặng hỏi Minh Giáo:

-Năm mới có Phật pháp không?

-Không.

-Mỗi năm đều là năm tốt, mỗi ngày đều là ngày tốt, tại sao lại không?

-Ông Trương uống rượu ông Lý say.

-Lão lão đại đại, đầu rồng đuôi rắn.

-Lão tặng hôm nay thất lợi.

Sư nói:

-Không hỏi chỗ Cảnh Thanh thất lợi, các ông hãy nói chỗ thất lợi của Minh Giáo. Nếu các ông nói được thì Văn Thù đầu Bạc, Phổ Hiền đầu Đen. Nếu các ông không nói được thì hôm nay Hoàng Bách thất lợi.

47-Sư nói:

-Này các ông! Người nào thích du sơn ngoạn thủy? Người nào đến hỏi Đạo? Người nào đến học Thiền? Hoài Nam Lương Chiết đến hỏi Vân Môn, Lâm Tế tham thiền với Động Sơn, Pháp Nhãn. Chỉ là bọn ngoại đạo, đi tìm bên ngoài. Nếu coi Tỳ Lô Giá Na tự tánh là biển, Bát Nhã tịch diệt trí là Thiền thì là tìm trong. Tìm ngoài là giết ông, tìm trong (cầu ngũ uẩn) là buộc ông. Đều sai lầm. Thiền không tìm ngoài, không tìm trong, không có, không không , không thật, không hư, không phàm, không thánh. Nếu theo thanh sắc thì càng lúc càng xa Đạo.

48-Sư cử lời của Vân Môn:

-Bình địa vô số người chết, qua được rừng gai là hảo thủ.

Giơ phát tử lên sư nói:

-Nếu gọi là phát tử thì là người chết trên đất bằng, nếu không gọi là phát tử thì không qua được rừng gai.

49-Su thượng đường hét lên một tiếng:

-Cả đại địa bị Đồng An hét làm ngói giải, băng tiêu. Các ông tìm nơi nào để mặc áo, ăn cơm? Nếu chưa tìm được thì hãy tìm đi. Tìm được chỗ mặc áo, ăn cơm rồi thì hãy nắm lấy lỗ mũi.

50-Ngày 16, tháng 3, năm Hi Ninh thứ 2, giờ Kỷ Dậu sư từ biệt đại chúng:

-Lão tăng tài hèn, đức bạc há kham làm thầy người che bắt muối bản tâm, chẳng thiếu chư thánh chưa miễn sanh tử, nay miễn sanh tử, chưa ra khỏi luân hồi. Nay ra.